

STAUROS

č. 15 júl/august 2022

Informátor gréckokatolíckej farnosti Bratislava - Staré Mesto

Z (východného) katechizmu: **5. NOVÝ ADAM: VTELENIE**

Keď sa pozrieme na ikonu sviatku Zvestovania (25. marec), vidíme anjela ako zostupuje z neba k Panne, aby jej oznámil „radostnú správu“. Grécky a cirkevnoslovansky sviatok Zvestovania označuje – Radostnú zvesť (*Euangelismos* po grécky a *Blahoviščenije* po cirkevnoslovansky). Vskutku zvestuje Anjel Gabriel Márii najväčšiu zo všetkých novínok, začiatok našej spásy: Syn Boží sa stane synom človeka. *Dnes je začiatok nášho vykúpenia a zjavenie večného tajomstva. Syn Boží sa stáva Synom Panny a Gabriel to radostne oznamuje Márii. Preto volajme spolu s ním Bohorodičke: Raduj sa, ty omilostená, Pán s tebou!*

Rozjímali sme nad stvorením sveta a človeka na obraz a podobu Boha a potom pád. Ako znovu obnoviť pravé vzťahy medzi Bohom a človekom? Ako znova nájsť stratený obraz a podobnosť s Bohom? Boh sám dáva odpoveď: Pokračuje v dialógu s človekom cez prorokov, ktorých vzbudzuje uprostred židovského národa. Sľubuje mu Mesiáša a tento ľud nesie aj napriek početným porušeniam vernosti zmluve tento prísľub aj ďalej s vierou a žije v očakávaní a nádeji. Aby sme tento prísľub Boha znázornili, prečítajme si text z knihy Genezis, ktorý bán Cirkev ponúka na večerni sviatku Zvestovania: Jakubov rebrík (Gn 28, 10-17). „Jakub vo sne videl „rebrík opretý o zem a jeho vrchný koniec siahal až do neba a Boží anjeli vystupovali a zostupovali po ňom“ (Gn 28, 12). Zem sme my a nebo je Boh a obidve časti sú spojené. Vráťme sa teraz späť k ikone: Anjel zostupuje z neba k Márii, jeho krídla sa ešte trasú z pohybu smerom dole. Krídla symbolizujú pôvod posla; prichádza z neba zo strany Boha. Tu sa ukazuje prvé naplnenie Jakubovho sna. Ešte budeme svedkami mnohých ďalších naplnení tohto sna, keďže Ježiš sám nám prísľúbil: „Veru, veru, hovorím vám: Uvidíte otvorené nebo a Božích anjelov vystupovať a zostupovať na Syna človeka“ (Jn 1, 51). Boh hovorí Jakubovi: „V tebe a v tvojich potomkoch budú požehnané všetky pokolenia zeme.“

Keď Boh prijíma podobu a stáva sa človekom, zjednocuje sa znova nebo so zemou. Pretože On je pravým Bohom, druhou osobou v Trojjedinom Bohu a má svoje sídlo po pravici Boha Otca, ale súčasne je aj pravým človekom, druhým Adamom, ako Ho nazýva sv. Pavol (Adam, človek, urobený a vyformovaný zo zeme, Gn 2, 7). Ale na to, aby sa tento zázrak stal realitou, musí človek prijať Boha. Mária práve toto robí a slobodne sa rozhoduje pre Boha,

ktorý sa v nej počne. Jej odpoveď bola: „Hľa, služobnica Pána, nech sa mi stane podľa tvojho slova.“ (Lk 1, 38) Rozumieme, prečo je v našich hymnoch Mária vzývaná ako Jakubov rebrík, lebo ona je spojením medzi nebom a zemou, Okrem toho je nazvaná aj Bránou do neba, keďže cez ňu prichádza Boh v osobe Ježiša medzi ľuďmi. Preto je zvyčajne scéna Zvestovania zobrazená na Kráľovských dverách ikonostasu, ktoré symbolizujú bránu do nebeského kráľovstva.

Pekne to tiež znázorňuje ikona s názvom *Panna znamená*. Je to ikona tehotnej Márie, ktorá znázorňuje proroctvo Izaiáša: Riekol teda (Izaiáš): „*Počujteže, dom Dávidov! Či vám je málo obťažovať ľudí, že obťažujete ešte aj môjho Boha? Preto vám sám Pán dá znamenie: Hľa, panna počne a porodí syna a dá mu meno Emanuel!*“ (Iz 7, 13n) Toto proroctvo sa vyplnilo v deň Zvestovania. Panna prijíma Zvestovanie anjela a dáva svoj súhlas, ktorý voláme „Fiat Márie“. Fiat znamená po latinsky „nech sa tak stane“, a je odpoveďou Márie anjelovi, je to jej áno ponuke stať sa Matkou Boha. Bez tohto slobodného súhlasu by sa Boh nemohol stať človekom, lebo Boh nikdy nenúti svedomie, ale očakáva slobodné rozhodnutie človeka. Sloboda každého z nás zostáva nedotknutá, aby sme Bohu mohli odpovedať svojim súhlasom v láske. Pri každej modlitbe „Otče náš“ sa modlíme: „bud' vôľa tvoja ako v nebi tak i na zemi“ pripájame sa k odpovedi Márie, keď vo svojej modlitbe hovoríme amen, je to naše áno Bohu; On ho chce slobodné od každého nátlaku a vyslovené s láskou. /// Skôr ako Mária prime Božie materstvo položí anjelovi otázku: „Ako sa to stane?“ (Lk 1, 34). Keďže nepoznala muža, nevie si predstaviť, ako sa tento pôrod môže uskutočniť. Anjel odpovedá, že sa to udeje prostredníctvom Sv. Ducha. Na niektorých ikonách vidíme preto Sv. Ducha v podobe holubice alebo svetelného lúča, ktorý smeruje k Máriinmu lonu: Sv. Duch zostúpi na teba a moc Najvyššieho ťa zatieni.“ (Lk 1, 35)

Len čo Mária vyslovila „áno“, uskutočnilo sa zvestovanie anjela. „*Boží jednorodený Syn, zrodený z Otca pred vekmi... Splodený, nie stvorený,... Zostúpil z neba a prijal telo zo Svätého Ducha a Panny Márie a stal sa človekom.*“ (Nicejsko-Konštantínopolské Vyznanie viery) Tu sa zhoduje zvestovanie Anjela a proroctvo Izaiáša. (Toto proroctvo je spresnené prekladom Septuaginty, ktorý preložil hebrejské slovo *alma* - mladá žena – gréckym slovom *parthenos* – panna.) Táto ikona tehotnej panny znázorňuje tiež vyplnenie príslubu daného všetkým prorokom, patriarchom a línií Kristových predkov: „Pán prisahal Dávidovi a nikdy to neodvolá. Výhonok z tvojho rodu posadím na tvoj trón.“ (Ž 131 – 132, 11) Tento verš zo žalmu spievame na liturgii Zvestovania pred sprievodom s evanjeliom.)

Splnené znamenia proroka Izaiáša, tehotná Panna, nás ožaruje svojou silou pri dôležitých udalostiach v našom živote. Pri slávení sviatosti manželstva, ako aj diakonskej a kňazskej vysviacke, ktoré nám otvárajú bránu do nebeského kráľovstva, kráčajúc v procesii spievame: „Izaiáš plesaj: Panna v lone nosila a porodila Syna, Emanuela, Boha i človeka, jeho meno je Východ. Keď ho vebíme, Pannu oslavujeme.“ (9. pieseň kánona na utierni, 5. hlas)

Boh a človek súčasne, to je celý zmysel vtelenia Boha. Panna sa zjednocuje s Bohom tým, že sa stáva jeho matkou. V obraze Márie prijímame Boha a uskutočňuje sa jeho počatie v nás, lebo Boh sa aj v nás skrze Svätého Ducha stáva telom. Je to cieľom každého kresťana, jeho zápasu s hriechom, aby dosiahol odpustenie a aby sa v jeho vlastnom tele zviditeľnilo vtelenie Boha. Modlitby cirkevných otcov, ktoré sa modlíme pred sv. prijímaním, nás pripravujú na zjednotenie s Bohom v našom tele; tak napríklad modlitba sv. Bazila Veľkého: „*Tým, že prijmem kúsok tvojich svätých darov, zjednotím sa s tvojím telom a krvou a ty budeš prebývať vo mne spolu s Otcou a tvojím Svätým Duchom.*“

Kristus, živý Boh, prichádza, aby nás hľadal a znova nás priviedol k svojmu a nášmu Otcovi a zmieril nás s ním. On nám vracia stratený Boží obraz. Pripodobňuje sa nám, aby sme mohli my znovu získať našu podobnosť s Bohom. Prichádza nás hľadať ako stratenú drachmu, ako zblúdenú ovečku. Akceptujme pozíciu detí svetla, aby sme sa mu stali podobnými. „Boh sa stal človekom, aby sa človek mohol stať Bohom.“ Ale my povieme: „Aká odvaha toto tvrdiť a veriť!“ Obráťme sa preto znova k Márii, Božej Matke, lebo ona uskutočnila jednotu s Bohom úplne a je našou sprievodkyňou na tejto ceste.

Bohoslužobný poriadok na obdobie: 25. - 31. 7. 2022

Pondelok	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
Utorok	17:00 Sv. liturgia (slovenská)
Streda	SVÄTÍ SEDMOPOČETNÍCI 17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) * <i>za darcov</i> následne: Pocta svätému Gorazdovi
Štvrtok	17:00 Sv. liturgia (slovenská) † Anna, <i>panychída</i>
Piatok	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
Sobota	17:00 Sv. liturgia (slovenská) následne: veľká večiereň
NEDEĽA	ÔSMA PO PÄŤDESIATNICI, 7. hlas 8:00 Utiereň (cirkevnoslovanská) 9:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) 10:30 Sv. liturgia (slovenská) 17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) následne: večiereň

Bohoslužobný poriadok na obdobie: 1. - 7. 8. 2022

Pondelok	Vynesenie úctyhodných driev životodárneho Kríža, začiatok Uspenského pôstu 17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
Utorok	17:00 Sv. liturgia (slovenská)
Streda	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
Štvrtok	17:00 Sv. liturgia (slovenská)
Piatok	7:00 Sv. liturgia (slovenská) 17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) <i>Veľká večiereň</i>
Sobota	Sväté Premenenie nášho Pána, Boha a Spasiteľa Ježiša Krista 8:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská), <i>myrovanie</i> 17:00 Sv. liturgia (slovenská), <i>myrovanie</i> následne: veľká večiereň
NEDEĽA	DEVIATA PO PÄŤDESIATNICI, 8. hlas 8:00 Utiereň (cirkevnoslovanská) 9:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) 10:30 Sv. liturgia (slovenská) 17:00 Sv. liturgia v <i>Malackách</i> 17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) následne: večiereň

OZNAMUJEME

- Naša Bratislavská eparchia pozýva na púť do Medžugoria, ktorá sa uskutoční v dňoch 4. až 10. septembra 2022. V cene 280 € je zarátaná doprava autobusom, 4 x ubytovanie s polpenziou a sprievodca. Doplatiť si ešte treba cestovné poistenie.
- Pozývame mladých našej Bratislavskej eparchie na Národné stretnutie mládeže **T22** v Trenčíne v dňoch 28. až 31. júla 2022. Je možné sa prihlásiť ako účastník, alebo aj ako dobrovoľník do rôznych služieb. Viac o tomto podujatí, ako aj o možnostiach registrácie sa dozviete na internetovej stránke: www.narodnestretnutiemladeze.sk.
- V stredu, 27. 7. 22, na sviatok sv. *Sedmopočetníkov* sa v našom chráme uskutoční jubilejná **30. spomienka na sv. Gorazda v hlavnom meste**. Začne sa už tradične slávením sv. liturgie o 17.00 hod a pokračovať bude príhovormi a poetickou kompozíciou.
- V pondelok, 1. 8. 22 slávime sviatok *Vynesenie úctyhodných driev úctyhodného a životodárneho Kríža*. Týmto dňom začína aj pôst pred sviatkom *Zosnutia presvätej Bohorodičky*. Tento pôst trvá až do spomínaného sviatku (15. augusta). V našej cirkvi sa pôstna disciplína záväzne nemení, čo ale nevylučuje dobrovoľný pôstny program.
- V piatok 5. 8. 22 je prvý piatok v mesiaci, preto budeme znova sláviť dve sv. liturgie – ráno o 7:00 hod. v slovenskom a o 17:00 hod. v cirkevno-slovenskom jazyku. Počas celého dňa bude v chráme možnosť prísť k sv. spovedi a adorať.
- V sobotu, 6. 8. 22 slávime veľký sviatok **Sväté Premenenie nášho Pána, Boha a Spasiteľa Ježiša Krista**. Ako zvyčajne bude preto v predvečer sviatku večiereň s lítiou a požehnaním chlebov. V deň sviatku budú dve sv. liturgie – ráno o 8. 00 hod. v cirkevno-slovenskom a popoludní o 17. 00 v slovenskom jazyku. Po sv. liturgiách bude *požehnanie prvotín úrody a myrovanie*.
- V nedeľu 7. 8. 2022 bude zbierka na Podporný fond. Jej účelom je podpora ekonomicky slabších farností našej eparchie. Vopred ďakujeme za Vašu podporu.
- V nedeľu, 7. 8. 22 budeme o 17. 00 h. sláviť sv. liturgiu v rímskokatolíckom chráme Najsvätejšej Trojice v Malackách.
- Letný eparchiálny tábor (LET 22) pred deti a mládež vo veku od ôsmich rokov sa tento rok uskutoční v netradičnom termíne **od 28. 8. do 2. 9. 22** v rekreačnom zariadení *Kľačno* (okr. Prievidza). Cena na osobu je 90 €. Prosíme o Vaše záväzné prihlásenie na stránke našej eparchie www.grkatba.sk najneskôr do 15. 8. 2022.
- Pripomíname, že počas mesiacov júl a august 2022 neslávime sv. liturgie o 12.00 hod. Ostatné bohoslužby zostávajú v nezmenených časoch a jazykoch.
- Pomôcť ľuďom sužovaným vojnou na Ukrajine môžete aj zakúpením knihy **Pustovňa** (s podtitulom *kresťanská spiritualita Východu pre človeka západnej kultúry*) za príspevok 10 €.

ĎAKUJEME

- Bohu známa rodina darovala na podporu farnosti 100 €, iná Bohu známa darovala 30 €. Všetkým darcom vyslovujeme vďačné „Pán Boh odmeň!“
- Ďakujeme za upratovanie chrámu rod. *Semberovej a Vavříkovej* (16. 7. 22) a rod. *Ďukovej a Porhinčákovej* (23. 7. 22)
30. 7. 2022 upratuje: rod. Mocková a Žačiková
5. 8. 2022 v rozpise nasledujú: rod. Beblavá, Pätoprstá a Rimová.
Ďakujeme za Vašu službu.

KONTAKT

- V prípade otázok, sv. spovede alebo iných požiadaviek nás, prosím, kontaktujte: **osobne:** o. Rastislav Čížik, farár, tel.: 0911/400 845

e-mail: bratislava@grkatba.sk

o. Stanislav Diheneščík, výpomocný duchovný, **tel.:** 0903/946 717